

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

5

עין משפט
נר מצוה

מזה א ב מיי' פ"ט מהל'
שאר אצות הטומאות
הלכה ו:

מזו ג מיי פ"ב מהלכות
מגילה הלכה טו סמג
עשין ד טוש"ע א"ח סימן
תרנ"ה סעיף ד:
מזו ד מיי שם הלכה טז
סמג שם טוש"ע א"ח
סי' תרנ"ד סעיף א:

תורה אור השלם

1. הלא כתבתי לך
שלישים במעצת
ועתה: משלי כב כ
2. ויאמר יי אל מספר
כתב זאת וזכרו בספר
ושים באוני יהושע כי
מחה אמהך את זכר
עמלק מתחת השמים:
שמות יז יד
3. ויהדר שלשת אלפים
משל ויהי שירו חמשה
ארף: מלכים א ה יב
4. לא ותוסף לה דבריו פן
יזיחו בך ונחזת:

משלי לו
5. וַיְבֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ
הַמֶּלֶךְ מַה לַעֲשׂוֹת רְאִינִי

- אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ
וַיֹּאמֶר הָקֵן בְּלִבּוֹ לְמִי
חָפֵץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יָקָר
יֹתֵר מִמֶּנִּי: אֶסְתֵּר ו
6. וּבַהֲגִיעַ תֵּר אֶסְתֵּר בַּת
אֲבִיחַיִל דָּד מִרְדֵּכִי אֲשֶׁר
לָקַח לוֹ לְבַת כְּבוֹד אֶל
הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְשָׁה דָּבָר כִּי
אִם אֵת אֲשֶׁר יֹאמֶר הָיִם
סֵרִיס הַמֶּלֶךְ שֶׁמֶר הָעָשִׂים
וְהִזִּי אֶסְתֵּר נִשְׁאָר תָּן
בְּעֵינֵי כָל רְאִיָּה:

אסתר ב טו
 7. וַיִּוְדַע הַדָּבָר לְמַרְדֳּכָי
 וַיִּגְדַּל לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה
 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְמַלְךְ
 בְּשֵׁם מַרְדֳּכָי:

- אסתר ב כב
8. עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הַמֶּן כֵּן
הִמָּדְתָּא עֲרֵר הַיְּהוּדִים
הָרָגוּ וּבִבְזָה לֹא שָׁלְחוּ
אֶת יָדָם: אסתר ט י
9. קִיְמוּ וּקְבְּלוּ הַיְּהוּדִים
עֲלֵיהֶם וְעַל זֶרְעָם וְעַל
כָּל הַנָּלוּיִם עֲלֵיהֶם וְלֹא
יַעֲבֹר לִדְרוֹת עֲשִׂים אֵת
שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה
כְּתֻבָּם וְכֻמוֹנָם בְּכָל
שָׁנָה וּשְׁנָה:

10. וְהַיְמִים הָאֵלֶּה
נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל דּוֹר
וְדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה
מִדִּינָה וּמִדִּינָה וְעִיר וְעִיר
וַיְמֵי הַפְּרוּרִים הָאֵלֶּה לֹא
יַעֲבֹרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים
וְחֹכֶם לֹא יִסּוֹף מִזְרָעוֹ:

- אסתר ט כח
1. בַּיָּמִים אֲשֶׁר נָחַד
בָּהֶם הִיָּדוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם
וַתְּחַדֵּשׁ אֲשֶׁר נִדְּפָר לָהֶם
מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבֵל
לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם
יָמֵי מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה
וּמִשְׁלוּחַ מִנּוֹת אִישׁ
לְרֵעֵהוּ
לְאַבְיֹנִים: אסתר ט כב

רבינו חננאל (המשד)

והספר מאי טעמא גזר
 ביה, דאמר רב משירשיא
 בתחילה היו מצניעין
 אוכלין דתרומה אצל ספר
 תורה, אמרי האי קודש
 והאי קודש, כיון דחזו
 דאתו לידי פסידא, שהיו
 העכברים אוכלין הספרים,

נאמרה לַקְרוֹת וְיָא לַבְּתוּבָּה. מִשְׁמַע דְּסַבְּר דְּמוֹתָר נִקְרוּתָה
ע"פ וקשה להיכי פליג על סתם משנה ללקמן דפ"ב (דף
(י. (ב) דתני קראה על פה לא יאז ורב נמי הוא דאמר לקמן (דף יט. ע.)
שזריך לכותבה ולתופר' בגדין ור' יוחנן נמי [אמר] (ס: ע.) דאס קראה

(ב) צִין הַמְּדוּבָּסִים לֹא יֵאָכֵל כֶּכֶךְ גִּר' לִפְנֵי
דֵּהָ דְקָאמֵר לֹא יִתְנֶה לִיכְתֹּב בְּרוּחַ
הַקּוֹדֵשׁ אֲבָל מִדְּרַבָּנָן יִתְנֶה לִיכְתֹּב
וּלְקִרְוֹת וְאֲכָתִי קִשְׁיָא דֵּהָ אֲמֵרִין
דִּפ' (ד) הַמְּמוּנָה בְּמִסְכַּת יוֹמָא (ה)
(כט.) נִמְשְׁלָה אֲסֵתֶר לְאִילַת הַשֹּׁמֶר
מִה שֹּׁמֶר סוֹף הַלֵּילָה אֲף אֲסֵתֶר סוֹף
הַנֶּסֶם וּפְרִיץ וְהָא אֵיכָא מְנוּכָה
וּמִשְׁנִי נִיתָן לִיכְתֹּב קָאמֵר וּפְרִיץ הֵימָּחָ
לְמָחָן דֵּאֲמֵר יִתָּן לִיכְתֹּב אֲלֵא לְמָחָן
דֵּאֲמֵר יִתָּן לִיכְתֹּב מְחֵי אֵיכָא
לְמִימָר (ה) וְאִין לִיכְתֹּב דֵּהָ צִינִין לִיכְתֹּב
מִדְּרַבָּנָן קִרִי כְּתִיבָה דֵּאֵם כֵּן הִדְרָא
קוֹשִׁין לְדוּכְתָא דֵּהָ אֵיכָא מְנוּכָה
שְׁתִּיתָה לְכַתּוּב מִדְּרַבָּנָן בְּמִגִּילַת
תַּעֲנִית וּתְיִיץ הִר"ר אֶלְחָנָן דְּכַתִּיבָה
דְּמִגִּילַת מַהֲיָא טִיפִי דֵּהָ אֵיכָא
גִּידִין וְשִׁטְרוֹת וְכִמֵּה דֵּרָסִי דֵּלָא
צִרִיבִי בְּמִגִּילַת תַּעֲנִית:

לְבַלְלָהוּ ⁽¹⁾ **אִיכָא פִּירכָּא בִּר**
מִדְשִׁמְאָל. וקשה
 דלשמואל מי ליכא פירכא דהא רבא
 גופיה הוא דלמר פרכ רבי עקיבא
 (שנת דף פח. וספ.). (מכאן מועדא
 רבה לאוריינא) שקבלו שנית צימי
 אחשוורוש אלמלא דלעטריך קרא
 דלרשא אחרינא ויש לומר דלא חשיב
 האי פירכא דלא ספיר שמעין מינה
 תרמי ולא דמי האי פירכא לשאר
 פירוכות דליקן דסתר קצרתה לגמרי ^ט
וְרַב נחמן אמר מהבא וזכרם **אִי**
יִסּוּף מוֹרֵעִם. דצרישא דקרא
 לא חויין אלא היהודים שצאנותו הדור:
 דלא

שמואל אסתר ברוח הקודש נאמרה נאמרה לקרות יתיבי ^ררבי מאיר אומר קהלת אינו מטמא את הידים ים ר' יוסי אומר שיר השירים מטמא את הידים אסתר מטמאין את הידים הוא דאמר כר' יהושע אא אומר קהלת אינו מטמא את הידים מפני שחכמתו לו וכי זו כלכד אמר והלא כבר נאמר ^וידבר שלשת ל תוסף על דבריו מאי ואומר וכי תימא מימר טובא ודאי בעי לא איכתוב תא שמע אל תוסף על דבריו אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ^ויאמר המן אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ^ותהי אסתר איהי ר"מ אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ^וי יוסי בן דורמסקיטא אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה חו את דים אמר שמואל אי הואי התם הוה אמינא ו שנאמר קימו וקבלו ^וקימו למעלה מה שקיבלו יהו אית להו פירכא לבר מדשמואל דלית ליה פירכא יא דלא הוה איניש דחשיב למלכא כוותיה והאי כי

דלמא ^כבר' אלעזר דאמר מלמד שכל אחד ואחד
 יא בר אבא דאמר ^כבגתן ותרש שני טרשיים היו
 שמואל ודאי לית ליה פירכא אמר ^כרבינא ^כהיינו
 קרי רב יוסף אמר מהכא ^כוימי הפורים האלה לא
^כזכרם לא יוסף מזרעם: ומתנות לאביונים: תני רב
 ש אחד ומתנות לאביונים ^כשתי מתנות לשני בני
 אטמא דעיגלא תלתא וגרבא דחמרא שלח ליה
 קיימת

גזרו ביה רבנן. אסתר (מטמאה את הידים) ברוח הקודש נאמרה, שנאמר קיימו וקיבלו היהודים קיימו למעלה מה שקיבלו עיתון למטה, וכל אלו הפסוקים כגון ויאמר המן לבלב, וכיוצא בזה, קיימיה. תני רב יוסף ומשלוח מנות איש לרעהו, שתי מנות לאדם אחד, דכתיב מנות איש ל מתנתו לשני בני אדם. ר' יהודה נשיאה שלח לר' הושעיא אחד של עגל שלש

לכסוף קצווע ר' זוהר השנית: שלחם להם. בשנה שנייה לקצווע עליהם חוצה: קצוועו. ליום טוב ולקרייה להיות לי לשם: קנאה אם מעוררם עלינו. שיאמרו האומות שאנו משמים להזכיר מפלתן: כבר אני רכובם. ושם יהו רואין מה שאירע להם על ידי שרשאל: רב ורב חנינא ורבי יוחנן ורב הניבא מסנו. הא להאמרין לקמן: כנוליה דדר מועד. הא להאמרין שם זוג זה של ארבע חכמים הללו חלופי רבי יוחנן ומכניסין רבי יונתן: שלשים. בשלשה מקומות יש לנו להזכיר מלחמות עמלק בספר ואלה

שמות (פ) ובמשנה תורה (פס) ובספר
שמואל (א טו) וחו' ששמי' שלמה' דכר
ש' לשלמו' וא' אתה' רשמי' לרבעי' וזאת
מה שכתוב כאן ובמשנה תורה. דכל
מה שכתוב בתורה קורא כתב אחד:
אינה מטמאה את הידים. כשאר
ספרים דאמר דביאיאות השבת (דף
יד.) שגזרו עליהן לטמא את הידים
למנוחה ו' ומונחות בית שמאי
וב"ה היא: הוא דאמר כרבי יושיע.
דאמר לעיל זאת מה שכתוב בתורה
וזכרון מה שכתוב במשנה תורה בספר
וינה שכתוב בנביאים אבל במגילה לא
ינתנה ליכתב אלף לגורמה על פה
הקדושה: והלא ככל נאמר וידבר
ו'. וקולתו כבר נאמרה וכיון דלא
כתב את כולן למדת שמה שכתב רוח
הקדוש היה: אל סופק על דבריו.
מקרא הוא בספר משלי: דאי צעי
כסב ואי צעי לא כסב. ולעולם מה
שכתב משלות ששלמו וינה ואל מפ'
הקדוש: הא שפעלם וסופק על
דבריו. מדקאמר להוסיף עליהן שמע
מינה ברוח הקדוש נאמרו: ויאמר
המן בלבו. מנה ידעו כותבי המגילה
שכן אמר בלבו אלף רוח הקדוש
נגלה עליהם: וידוע הדבר למרדכי.
ולא גלה לו רוח הקדש שיה' עליו:
ובצוה לא שלחו את ידם. היאך ידעו

ומחלוקת בשיר השיר
ומחלוקת בקהלת ר'
רות ושיר השירים
תניא ר' שמעון בן מנסי
של שלמה היא אמר
אלפים משל ואומר ⁴
אמר ראי בעי איתני
תניא ר' אליעזר אומ
בלבו ר' עקיבא אומ
נשאת חן בעיני כל ר'
⁷ויודע הדבר למרדכי
שנאמר *ובכוזה לא ע
מלתא דרדיבא מכיו
למטה אמר רבא *לכל
רבי אליעזר סברא

קא מפי'ש טובא ואמר אדעתיה דנפשיה קאמר דר' נדמתה לו כאומתו והא דרבי מאיר דלמא כרבי יהא דרבי יוסי בן דורמסקית דלמא פריסתקי שדור דאמרי אינשי טבא חדא פלפלתא חריפתא ממלי צני יעברו מתוך היהודים רב נחמן בר יצחק אומר מהכא יוסף וימשלוח מנות איש לרעהו י'שתי מנות לא אדם רבי יהודה נשיאה שדר ליה לרבי אושעיא

ס' כחבי הקדש מטמאין את הדיים וכתבי המירס אינן מטמאין את הדיים. אמר להם רבן יוחנן שים אלא זו כלבד, הרי אן אומרים עצמות חמור טהורין ועצמות יוחנן קהן גדול טמאין. אמרו טמאמחן, שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו תרודות. אמר להן אף כחבי הקדש לפי (חובתן) מר גזרו עליהן טומאה שלא יהיו מצויין לנגיעתן בכל עת. ומפורש במסכת שבת פרק ראשון

(א) סוכה ד: שבת נ"ה
(ב) יומא נ"ג, (ג) דייס פ"ג
(ד) חמשה עשר מ"ג פ"ג
(ה) שנינו נוסחאות ועיין
בבב"ר, (ו) מסכת נ"ג:
(ז) נגמריה "ו, פ"ג, (ח) לקמן
י"ג, (ט) וינס חתי' פ"ג
יוחנן, (י) ויחם פ"ג מרגי
(יא) ג"א ומגוריה, (יב) דף
י"ג, (יג) אשכנז, (יד) נסן,
(טו) ויער מוס' שבת פ"ד
אמר רבא כתבו ביה מירון
שע ו"ע מוס' שיעורא לט.
דיס קיימו.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר דבא הייט
למורי אינש: (ב) תוש'
ד'הא נאמרה קרא' דפס'
דבגן קראה וכו':
(ג) בא"ד אלס קראה
מגילה הכתובה אין
הממונים וכו': (ד) ה'
פסק אל"ל הממונה:
(ה) שם מתי אינא למימר
מוקיע אלס כרבי בגמין
בר יפת וכו' לומר:
(ו) ד"ה לכולהו. ג"צ עין
פ"ק דתנינה בתוס' ד"ה
למלא כר' יואה: דקד' י'
ע"ה:

מוסף רש"י

רַב וּרְב חֲנִינָא כו'
מִתְּנֵה לִּי כֹחַ מִלְּפָנֶיךָ לְקַמְּתָא
(סוכה ד.) כְּבֹדִי כֹדֵד
מִיִּדְּכָא כִּי רַב לְמַלְמֵיךָ
הֵא וּזְנָה כו' חֲדָדִי
בְּמַעֲשֵׂתָא, חֲסִידָא וְמוֹרְסֵי
רַבִּי חֲמֵל רַבִּי יוֹזָנָא וְמוֹרְסֵי
דְּכִנְיָא (סוכה ד.) וְכִנְיָא
שְׁבַת נְדָד. בְּרוּךְ הַקּוֹדֵשׁ.
הִשְׁתַּחֲוֵּה הַסְכִּינָה (ע"י ע"ז)
(כ.) חֲדָד פִּלְפִּלָּתָא
גִּרְעִין חֲדָד (יומא פ"ה)
גִּרְעִין חֲדָד שֶׁל פִּלְפֵל
(תנינא ד.) אֲטָמָא. יִךְ
(חולין מ"ב.) וְגִרְבָּא
דְּחַמְרֵי חֲסִידָא שֶׁל יִין
(פסחים ל"ז.)

רבינו חננאל

קנאה את מעוררות] עליו.
לומר לך ששתיבת
האומות שומעין הדבר
הזה ומתקנים ואומרים
שנשלים גמולם. וליששים
ותן רביעם, פירושו אל
שלא להיכתב (ב) זכרון
פעלך. פעמים אמירות
בתורה יובא עמלק, ונזכר
כשה' עשה לך מעלך. ופעם
גביאים, פקדתי את אשר
עשה עמלקן. וקרימאן כל
כאן אלעזר המודיע דאמר
בתורה ואל מה שכתוב כאן
ובמשנה תורה. וכוון, כפי
שכתוב בגביאים, אסור
למה שכתוב בתורה, אסור

מטמא את הידים דברי ר' שמעון בן יוחי. פירוש כל כחבי הקודש מטמאין ר' חסדא כהן, כדתן בסוף הנוגע בהן, כדתן בסוף המכאז דידם התרוגם שבעורא ושכרניאל מטמאין את הידים, התרוגם שכתבו עברית ועברית שכתבו תרוגם [נוכתב עברין] אין מטמאין את הידים. (כתב עברי) לעולם אינו מטמא את הידים. אומרם שדמוס קובלין אנו